

LEDARE

Efter pandemiåren var det glädjande att nu i maj äntligen kunna genomföra en beroendemedicinsk studieresa med föreningen igen. Som beskrivs närmre i detta nummer av Bulletin, fick vi ett hjärtligt mottagande av kollegorna i vår norska systerförening, och en intressant inblick i de stora förändringar som deras beroendevård genomgått under de senaste 20 åren. Det lockar naturligtvis till jämförelser med hur det ser ut hos oss i Sverige.

På flera sätt har utvecklingen gått i samma riktning: i bägge länderna har beroendevården successivt fått en tydligare medicinsk förankring, och en särskild läkarspecialitet för beroendemedicin har inrättats under 2010-talet. Skadereducerande åtgärder som sprututbyten har införts och underhållsbehandling vid opioidberoende har blivit tillgängligt för fler patienter. Riktlinjerna har också förändrats så att patienter med pågående droganvändning inte längre utesluts från behandling.

Samtidigt finns flera skillnader. Det är exempelvis uppenbart att Norge gått längre än Sverige när det gäller skadereducerande insatser, med exempelvis brukarrum, sprututbyten med anonymitet, effektiv naloxonutdelning till olika samhällsgrupper och heroinbehandling för patienter där sedvanlig underhållsbehandling inte fungerar.

En särskild styrka är uppföljningen i kvalitetsregister, där man tydligt kan följa den nationella utvecklingen av bl.a. vården för opioidberoende. I jämförelse med detta famlar vi i mörkret här i Sverige, där vi varken vet hur många patienter som erhåller LARO eller hur många som borde erbjudas det, då prevalenssiffrorna är så pass osäkra. Förutom stringent kvalitetsuppföljning har också en ambitiös klinisk beroendeforskning växt fram i Norge, främst utgående från forskningscentrumet SERAF.

Det finns med andra ord mycket i vårt västra grannland att inspireras av. Delvis handlar det naturligtvis om resurser, men vår avsaknad av oljemiljarder till statskassan räcker inte som förklaring. En faktor som lyftes av våra norska kollegor var istället den brett förankrade politiska viljan att verkligen förbättra situationen för människor med beroendetillstånd. Om man har en sådan ambition, och dessutom lyssnar på både brukare och professionell sakkunskap när man utvecklar policy, finns stora möjligheter att göra positiv skillnad.

Och nog finns det tecken i denna riktning även här i Sverige, inte minst med Samsjuklighetsutredningens viktiga förslag på genomgripande reformer av beroendevården. Hur förslagen hanteras politiskt återstår dock att se. Från Svensk förening för beroendemedicin kommer vi hur som helst att följa detta noga, och fortsätta bidra med ett medicinskt perspektiv i det offentliga samtalet om dessa frågor.

Joar Guterstam
Ordförande